

انواع فانتزی در کتاب‌های داستان ترجمه سال ۱۳۸۲

شکوه حاجی نصرالله

۸۶ عنوان اثر در گونه ادبیات فانتزی که عموماً در سال ۱۳۸۲ به فارسی برگردانده شده است، مورد پژوهش قرار می‌گیرد. در این نوشتار، با دسته‌بندی انواع فانتزی در این مجموعه و کارکرد آن‌ها، کمبودها و کاستی‌ها مشخص خواهد شد.

نگاهی به گروه سنی آثار

شناسایی احساس دیگران، لذت از بازی با دیگران، مشارکت در فعالیت‌های گروهی و بازی دسته‌جمعی (کودک از بدو تولد تا چهار سالگی داشته باشد).

با توجه به اطلاعات به دست آمده از محتوای آثار بررسی شده، می‌توان گفت که در این مجموعه، حتی یک کتاب مختص گروه سنی ۰ تا ۴ ساله وجود ندارد. از سویی دیگر، تمامی آثار مربوط به گروه سنی ۴ تا ۶، به گروه سنی ۶ تا ۹ نیز اختصاص دارد. بنابراین، می‌توان گفت که در این مجموعه، حتی یک کتاب به گروه سنی ۰ تا ۲ ساله، ۲ تا ۴ و ۴ تا ۶ اختصاص ندارد.

با توجه به این مهم، از پدیدآورندگان کتاب کودک می‌پرسیم که سهم کودکان گروه سنی ۰ تا ۴ سال چه می‌شود؟ آیا می‌دانید که نوزادان از همان روزهای اول زندگی، از تجارب‌شان «بازنمایی»‌هایی می‌سازند که روان‌شناسان، به این بازنمایی‌ها، «طرح‌واره» می‌گویند؟ طرح‌واره در تمامی دستگاه‌های حسی، اعم از بینایی، شنوایی، بویایی و لامسه وجود دارد. در هر تجربه کودک، حواس او جنبه‌هایی از واقعه اصلی را حفظ می‌کند. چرا به این کارکرد مهم توجه نمی‌شود؟ آیا می‌دانید که با تولید کتاب‌های مناسب برای گروه سنی ۰ تا ۲ ساله، «پیش‌نمونه طرح‌واره‌ای» از «کتاب» را وارد زندگی کودک می‌کنید؟ آیا می‌دانید این حرکت چه تحول ژرفی در زندگی آینده کودک می‌تواند داشته باشد؟ آیا می‌دانید با این حرکت می‌توان کتابخوانی در کشور را متحول ساخت؟

می‌دانیم که بخش اصلی شخصیت هر انسانی، در کودکی، به ویژه تا ۷ سالگی شکل می‌گیرد. کتاب نیز می‌تواند نقش ویژه‌ای در رشد زبانی (افزایش واژگان، شناسایی اشیا و کنش‌ها و نام‌گذاری آن‌ها و به طور کلی شناخت جهان)، رشد شناختی (توجه، ادراک، تشخیص، یادآوری، طبقه‌بندی و مقایسه)، رشد شخصیتی (درک نسبی از هویتش به عنوان فردی جدا از دیگران، دستیابی به اعتماد به نفس نسبی، نیاز به محبت و امنیت و دوری از شرایط ناراحت‌کننده) و رشد اجتماعی (تقلید از دیگران، جان‌پنداری اشیا،

با توجه به اطلاعات به دست آمده از آثار بررسی شده، مشاهده می‌شود که تمامی گروه‌های سنی، به جز گروه سنی پیش از دبستان، بخشی از نیازهایش را در فصل مشترکش با گروه سنی پایین‌تر و برخی را در گروه سنی بالاتر می‌تواند به دست آورد. اما کتاب‌های مربوط به گروه سنی ۴ تا ۹ سال، یا توجه به فصل مشترک نیازهای این گروه سنی، چون نیاز به محبت و امنیت شکل گرفته است. بنابراین، این پرسش مطرح می‌شود که دیگر نیازهای گروه سنی ۴ تا ۹ چه می‌شود؟

انواع فانتزی

برای تعیین انواع فانتزی، ابتدا آثار را براساس طرح ساختار، به دو گروه داستان‌های فانتزی با ساختار کوتاه و داستان‌های فانتزی با ساختار بلند، دسته‌بندی می‌کنیم.

داستان‌های فانتزی با ساختار کوتاه

در مجموعه مورد بررسی ۵۵ داستان با ساختار کوتاه طرح‌ریزی شده است که ۴۰ عنوان آن متعلق به گروه سنی ۴ تا ۱۰ سال و ۱۵ عنوان متعلق به گروه سنی ۷ تا ۱۰ سال است. در اکثر این داستان‌ها، تصویر بخشی از بار معنایی در اثر را به عهده گرفته است.

زبان دیداری در داستان‌های با ساختار کوتاه در آثار ادبی این مجموعه، زبان بصری، یا زبان نوشتاری همراه شده است. همراهی تصاویر

هنرمندانه با متن، در اکثر این آثار، ارتباط کودک را با داستان تضمین می‌کند. تصویر در این آثار، در عین برانگیختن حس زیباشناسی کودک، مهارت‌های او را در درک زبان دیداری افزایش می‌دهد.

در داستان‌های مصور گروه سنی ۴ تا ۱۰ سال، سبک تصویرگر واقع‌گراست. بنابراین، فیگورها، اجسام و پدیده‌های طبیعی، همه در اندازه واقعی هستند و جزئیات با دقت به تصویر درآمده است. این تصاویر واقع‌گرا، به کودکان کمک می‌کنند تا درباره محیط پیرامونی و به ویژه زندگی جانوران بیشتر بیاموزند. تصاویر در مجموعه آثار ادبی، از چنان استحکام و زیبایی واقع‌گرایانه‌ای برخوردارند که کودک را به تحسین وامی‌دارند. نمونه در کتاب «بهار کی می‌آیی؟» نویسنده و تصویرگر کاترین والترز، مترجم «مهدی شجاعی». گفتنی است در این سال، در مجموعه تصاویر کتاب‌های مورد پژوهش، از حضور سبک انتزاعی و حتی تأثیرهای آن اثری نیست.

نگاهی کلی به داستان‌های با ساختار کوتاه مجموعه داستان‌های تعریف شده در این بخش، فانتزی‌های مصور با پیرنگ ساده و هماهنگ با تجربه مخاطب است که دنیای تخیلی آن با استفاده از شگرد سخنگویی جانوران، اسباب‌بازی، گیاه، پدیده طبیعی و تصویرهای ذهن ساخته و هم‌چنین، عناصری از قصه‌های کهن، چون جادوگران و پریان شکل گرفته است. موضوع‌هایی چون نیاز به محبت و امنیت،

کودک برای یادگیری و ارتباط‌گیری با دیگران، در این داستان‌ها به تقویت پیرنگ و شخصیت‌پردازی می‌انجامد. پیرنگ در لایه‌ها ساخت طرح‌ریزی شده است. در این لایه، هماهنگی با تجربه‌های این گروه سنی، مسائل آن‌ها مطرح می‌شود. بدین‌سان، موضوع اصلی داستان، براساس کنش‌های طبیعی مخاطب چون ترس، حسادت، خجالت، عدم توانایی در انجام کاری مثلاً شنا، دوستی، ارتباط‌گیری، بازی و جست‌وجو شکل می‌گیرد. در خط داستانی، شخصیت‌ها که مثل مخاطب همگی کوچک هستند، در حل این مشکلات موفق می‌شوند و تمامی داستان‌ها با پایانی خوش به انجام می‌رسد. این طرح‌ریزی، سبب تقویت اعتماد به نفس کودک می‌شود و به رشد و پرورش شخصیت او می‌انجامد. با خواندن این آثار، به کودک ثابت می‌شود که در بسیاری از احساس‌ها، مانند دیگران است و بروز این احساس‌ها در او امری عادی و طبیعی است.

در عموم این داستان‌ها، راوی داستان، نویسنده است. شخصیت اصلی در این آثار، جانوران هستند که نویسنده و تصویرگر، با مشاهده زندگی و نیازهای کودکان و براساس تخیل جان‌پندار کودک، به قالب‌های هنرمندانه دست یافته‌اند. گفتنی است که در این آثار، جنسیت نیز طرح نمی‌شود و به سادگی دختر و پسر کوچولو می‌تواند با شخصیت داستانی یعنی خرگوش کوچولو، خرس کوچولو، قورباغه کوچولو و... همذات‌پنداری و احساس‌های مشابه را تجربه کند.

فضای داستانی در متن دنیای تخیلی است که با استفاده از شگرد سخن‌گویی جانوران شکل گرفته است، ولی تصاویر بیانی واقعی دارند که به آشنایی کودکان با جانوران گوناگون و مکان زندگی

هماهنگ با نیازهای مخاطب انتخاب شده است. درونمایه این داستان‌ها عموماً روان‌شناختی است. در برخی داستان‌ها نیز درون‌مایه‌های تفریحی، اخلاقی، شناختی و اجتماعی وجود دارد. بنابراین، براساس محتوا می‌توان گفت که در بیشتر این داستان‌ها، نویسنده به رفتارشناسی شخصیت، از جنبه روان‌شناسی توجه داشته است. در تعداد اندکی از این داستان‌ها، چون «راهت را پیدا کن» و «اردک کشاورز»، نویسنده به رفتارشناسی شخصیت، از جنبه اجتماعی نیز توجه داشته است. شخصیت در این داستان‌ها جانور سخنگو، اسباب‌بازی، گیاه، پدیده طبیعی چون ستاره، تصویری، انسانی و شخصیت‌هایی پریانی برآمده از قصه‌های کهن هستند.

طبقه‌بندی این قصه‌ها می‌تواند از زوایای گوناگون، مثلاً کارکرد و یا براساس عناصر ساختار صورت پذیرد. با توجه به این که عموم داستان‌های با ساختار کوتاه مورد بررسی، شخصیت محور هستند، این فانتزی‌ها براساس شخصیت داستانی طبقه‌بندی می‌شوند؛ فانتزی جانوری با شخصیت‌های سراسر جانوری، فانتزی جانوری با شخصیت‌های ترکیبی جانوری و انسانی، فانتزی پریانی، فانتزی اسباب‌بازی، فانتزی گیاهی و فانتزی پدیده طبیعی.

فانتزی جانوری با شخصیت‌های سراسر جانوری

آثار تعریف شده در این گروه، فانتزی‌های جانوری با شخصیت‌های صرفاً جانوری هستند. این آثار پیرنگی ساده و نقطه‌اوجی هماهنگ با تجربه و زندگی کودک مخاطب دارند. پدیده تعلیق، چون اشتیاق کودک برای تولد نوزاد جدید، اشتیاق

آنان می‌انجامد. بسیاری از تأثیرهای رخداد‌های داستانی بر شخصیت‌ها را می‌توان در تصاویر مشاهده کرد. برای مثال، در تصاویر مشاهده می‌شود که خرس کوچولو، حیران و سرگشته است، خرس کوچولو در آغوش مادر به آرامش می‌رسد (کتاب خرس کوچولو کجایی)، خرس کوچولو غمگین و ناراحت است؛ زیرا نمی‌تواند با خواهر و برادر تازه به دنیا آمده‌اش ارتباط برقرار کند (کتاب بازی با بچه‌ها)، بچه شیر وحشت‌زده است و شیر پیر می‌غرد (کتاب بچه شیر تنها نمی‌ماند).

برکارترین مترجم در گروه فانتزی مصور با ساختار کوتاه، سیدمهدی شجاعی است. آثار این مترجم، عمدتاً دارای کارکرد روان‌شناختی است که با نیازهای مخاطب گروه سنی ۴ تا ۹ هماهنگی دارد. این مجموعه به‌طور کلی با کیفیتی خوب، از نظر

ترجمه و چاپ و اندازه حروف و قطع کتاب، منتشر شده است. توجه ویژه نشر نیستان، به تهیه کتاب برای گروه سنی پیش از دبستان (۴ تا ۶) و سال‌های اول دبستان، با توجه به نبود کتاب خوب برای این گروه سنی، قابل تقدیر است. گفتنی است که در دو اثر، سیدمهدی شجاعی، ترجمه آزاد کرده است.

در این مجموعه می‌توان از «برکه آینه»، با ترجمه مهرنوش شاه‌بندی و سه کتاب «آفرین خرس کوچولو»، «خوابت نمی‌برد خرس کوچولو» و «من و تو خرس کوچولو»، ترجمه رضی هیرمندی یاد کرد که پاسخی هنرمندانه به نیازهای مخاطب گروه سنی مذکور است.

گفتنی است که سه داستان «جغدهای خوشبخت» و «زرافه‌ای که خال نداشت» و «سفر عجیب یک کک»، از پیرنگی پیچیده‌تر نسبت به بقیه داستان‌های این مجموعه برخوردارند. به بیانی دیگر، این داستان‌ها از دو لایه روایت و ژرف‌ساخت شکل گرفته‌اند. در روایت داستان، نویسنده با تکرار کنشی خاص، مفاهیم گوناگونی را در قالبی جذاب به کودک ارائه می‌کند، ولی در ژرف‌ساخت اثر، نویسنده به بیان حکمتی

منی پردازد. نمونه در داستان زرافه‌ای که خال نداشت، بر اثر وزش توفان، زرافه خال‌هایش را از دست می‌دهد. اگرچه دوستانش لباس خود را به او می‌دهند، این لباس به درد زرافه نمی‌خورد؛ زیرا خال‌های زرافه بخشی از هویت او بوده و هویت هر کس، تنها مختص خود اوست و برای یافتن هویت، بایستی تلاش کرد.

کتاب «از آن روز بود که...» از رودیارد کیپلینگ، شامل داستان‌های کوتاه است. موضوع داستان‌ها در این اثر، چگونگی و زمان پیدایش بعضی ویژگی‌های مربوط به جانوران، چون خرطوم فیل و کوهان شتر و یا لکه‌های روی بدن پلنگ و زرافه در زمانی است که دنیا هنوز جوان بود. کیپلینگ این فانتزی‌ها را با هدف بیان پاسخی شیرین و تخیل برانگیز، به پرسش‌های پایان‌ناپذیر و همیشگی کودکان خلق کرده است. جادوی کلمات در زبان کیپلینگ و حفظ سنت شفاهی، چون ارائه سریع کنش‌ها در طرح‌ریزی‌های داستان‌های وی، به گونه‌ای است که می‌توان آثار او را بازخوانی شفاهی کرد.

تصاویر اصلی این کتاب حذف شده و به جای آن، تصویرگر ایرانی با تعدادی تصویر، متن را تزیین کرده است. گفتنی است که در سال‌های قبل، اولین داستان این مجموعه، تحت عنوان «خرطوم فیل چگونه به وجود آمده؟»، به صورت یک کتاب مصور مربوط به گروه سنی ۴ تا ۱۰ ساله منتشر شده است که بیان فضای تخیلی کتاب، با تصاویر تکمیل می‌شود. در واقع انتشارات سروش، با حذف تصاویر اصلی، آسیبی جدی به کتاب زده است.

فانتزی جانوری با شخصیت‌های ترکیبی جانوری و انسانی

بنج اثر در این مجموعه، فانتزی جانوری با شخصیت‌های ترکیبی هستند. در این آثار، دنیای تخیلی داستان، نه تنها براساس سخنگویی جانوران، بلکه براساس تمثیل‌هایی از رابطه انسانی که به وجه اجتماعی توجه ویژه دارد، شکل گرفته است. به بیانی دیگر، در این داستان‌ها حضور انسان، بخشی از فضای تخیلی داستان را می‌سازد. این داستان‌ها در دو لایه روساخت و ژرف‌ساخت طرح‌ریزی شده‌اند. نمونه هنرمندانه «اردک کشاورز»، با ترجمه شیدا رنجبر و سه جلد دیگر از مجموعه شیرین و تخیل‌برانگیز پارک جنگلی، ترجمه حسین ابراهیمی (الوند) است.

داستان اردک کشاورز، فانتزی جانوری از نوع تمثیلی است. این فانتزی، تمثیلی از جامعه و رفتار انسانی است. در این داستان، نویسنده و تصویرگر به ساخت دو قطبی دست یافته‌اند. در تأویلی هماهنگ با متن، می‌توان گفت که کشاورز تنبل که از دسترنج دیگران بهره می‌برد، بر اثر یگانگی و اتحاد زیردستان، مجبور به فرار از مزرعه و مزرعه

از آن صاحبان حقیقی آن می‌شود. اما با توجه به دنیای تصویر، می‌توان رابطه کشاورز با اردک را به رابطه زن و شوهری تفسیر کرد که زن در چنبره اقتدار مرد قرار دارد.

نویسنده تصویرگر نیک بارث، در مجموعه پارک جنگلی، با استفاده از بنیادی‌ترین کهن‌الگو، یعنی «خود خویش»^(۱) فضایی خلق کرده است که با فضای روانی مخاطب هماهنگی خاص دارد. به عبارتی دیگر، نویسنده تصویرگر از طریق تصاویر درونی خویش، ارتباطی زنده و کودکانه با محیط ایجاد کرده است. در این مجموعه، مکان داستان پارک جنگلی است. نگهبان این پارک «پرسی» است. دوستان او سمور، خرگوش، روباه، جوجه تیغی، گورکن... و مخاطب کوچولو هستند. مخاطب با مشاهده تصاویر است که پرسى را می‌شناسد. تصویر پرسى از خطوط منحنی و نرم شکل گرفته است. قد او بیشتر به قامت کودکان نزدیک است تا به آدم بزرگ‌ها. خنده بر چهره او، نشان از ساده‌دلی کودکانه دارد؛ خنده‌ای که با خوی و منش آرام او هماهنگ است. شخصیت پرسى، خلاف بسیاری از آدم بزرگ‌ها، جزئی از طبیعت زیبا و مرموز است. پرسى، کودکی درون آدم بزرگ‌هاست. آدم بزرگ‌ها نمی‌توانند در دنیای داستان حضور یابند؛ زیرا ویژگی‌ها و کنش‌های آنان در دنیای کنونی، راه آن‌ها را به این دنیای خیال‌انگیز سد کرده است.

ویژگی این کتاب، شخصیت‌پرسی است. ساخت کودکانه شخصیت پرسى، سبب همذات‌پنداری کودک مخاطب با او می‌شود. ویژگی دیگر داستان، این است که تعادل در هستی، از هماهنگی انسان با طبیعت به وجود می‌آید، نه جدال با طبیعت. مجموعه پارک جنگلی، مضمون عشق به طبیعت و همدلی با تمامی عناصر آن را به کودک می‌آموزد.

به باغ او راه می‌یابد.

فانتزی اسباب‌بازی

در این‌گونه از داستان‌های فانتزی، اسباب‌بازی‌ها به موجوداتی جاندار تبدیل می‌شوند و نقش اصلی را در داستان بر عهده دارند. به عنوان نمونه، می‌توان از «آدم برفی مهربان» یاد کرد. در این فانتزی، آدم برفی ساخته دست دو کودک، به موجودی جاندار بدل می‌شود. پیرنگ در داستان، با تکرار کنش بخشش از سوی آدم برفی مهربان شکل گرفته است.

فانتزی گیاهی

در این نوع فانتزی، شخصیت اصلی داستان گیاه است. تنها نمونه در این مجموعه، «درخت افرا»، به ترجمه سیدمهدی شجاعی است. این داستان تنها نمونه در این مجموعه است که روایتگر آن، اول شخص، یعنی درخت افرا، شخصیت اصلی داستان است.

فانتزی پدیده‌های طبیعی

در این نوع فانتزی، شخصیت پدیده طبیعی است. نمونه، دخترک و ستاره نقره‌ای، به ترجمه سوسن فیاض است. در مقایسه اثر با اصل آن، مشخص می‌شود که هر چند مترجم محتوای اثر را تغییر نداده، زبان اثر را تا حدودی تغییر داده است.

محتوای تخیل

در گونه‌های فانتزی با بن‌مایه سخنگویی جانور، گیاه و اسباب‌بازی، عنصر فانتاستیک از باور توتمی انسان باستانی سربرآورده است. جاندار پدیده طبیعی نیز بن‌مایه‌ای است که از تفکر

در کتاب نی‌نی چه می‌خواهد؟ به ترجمه منصور کدیور، نویسنده با استفاده از اغراق، طنزی خاص در داستان ایجاد کرده است. نی‌نی گریه می‌کند، پدر بزرگ، مادر بزرگ، خاله، عمو و... هر کدام برای او چیزهایی چون خرمنی گل، یک گله گوسفند و... می‌آورند، اما او هم‌چنان ناراحت است. همین کنش‌های اغراق‌آمیز است که به ساخت طنز در داستان می‌انجامد. این کنش‌ها به کنش هوشمندانه و سنجیده کوچک‌ترین فرد خانواده منجر می‌شود. کوچک‌ترین فرد خانواده، برای نی‌نی لالایی می‌خواند و کودک با آرامش می‌خوابد. ناراحتی و ناخرسندی پدر بزرگ، مادر بزرگ و دیگر افراد خانواده از گریه نی‌نی و آرامش او را می‌توان در تصاویر کتاب، حتی در چهره جانوران آمده به اتاق نی‌نی دید. کتاب نی‌نی چه می‌خواهد؟ تنها کتابی است که در این گروه سنی، به وجه طنز توجه کرده است و پیام خود را در قالب طنز، به کودک ارائه می‌کند.

فانتزی با عناصری از قصه‌های کهن

فانتزی پریانی، ریشه در افسانه‌های پریان دارد. نمونه، مجموعه پنج جلدی جادوگران، با ترجمه هاله خوانساری است. داستان جادوگران طرحی نو دارد. در این مجموعه، به بازگویی روش و زندگی و علایق جادوگران، پری‌ها و انواع آنان در متنی کوتاه، با تصویر پرداخته شده است. در این مجموعه، فضای دنیای تخیلی موجودات، فراطبیعی است. به بیانی دیگر در این داستان‌ها، از دنیای واقعی خبری نیست. نمونه دیگر، غول خودخواه، نوشته اسکار وایلد است. در این فانتزی مصور، غول خودخواه برآمده از افسانه‌های پریان، در چشمه زلال محبت کودکان آب می‌شود و بهار

شده است. در تمامی این فانتزی‌ها، زمینه متنی واقعی، یعنی دنیای واقعی داستان، سبب شده است تا خط داستانی باورپذیر باشد.

محور پیرنگ اغلب این داستان‌ها، براساس کشمکش شخصیت اصلی داستان با شخصیت دیگری شکل گرفته است که در ژرف‌ساخت اثر، به هماهنگی خودآگاه و ناخودآگاه می‌انجامد. نمونه در داستان هری پاتر و محفل ققنوس.

در بیشتر این آثار، موضوع «هویت‌یابی»، یعنی محور اصلی داستان، یکی از مسائل مهم این گروه سنی است. در این فانتزی‌ها تخیلی شیرین که همان دنیای فانتاستیک است، جایگزین واقعیت تلخ موجود در جهان واقعی داستان می‌شود. کودکان رانده شده، چون جیمز در داستان «جیمز و هلوی غول‌پیکر»، جیم دگمه در «جیم دگمه و لوکاس لوکوموتیوران»، «هری پاتر» در داستان «هری پاتر و محفل ققنوس»، در

دنیای فانتاستیک داستان تلاش و مبارزه می‌کنند تا شرایط را تغییر دهند. در این فانتزی‌ها در عین توجه به رفتارشناسی از زاویه روان‌شناسی رشد، نویسندگانه رفتارشناسی شخصیت، از زاویه جامعه‌شناسی پرداخته است. در داستان «جیم دگمه و سیزده قلوهای وحشی»، نویسنده به بیان حکمت عملی خویش، به عنوان یک رفتار شاخص اجتماعی می‌پردازد.

درونمایه در این داستان‌ها اجتماعی، روان‌شناختی و شناختی است که سبب رشد

اسطوره‌های انسان باستانی سرچشمه می‌گیرد. در مجموعه داستان‌های با ساختار کوتاه، اگر چه تخیل فردی نویسنده را می‌توان در داستان یافت، این تخیل فردی براساس بن‌مایه سخنگویی جانور و... یعنی تخیل جمعی شکل گرفته است.

بنابراین در مجموعه مورد پژوهش، کیفیت تخیل تحت تأثیر بن‌مایه‌های باستانی و نیازهای کودک مخاطب شکل گرفته است. محورهای موضوعی تخیل در این آثار، براساس نیازهای

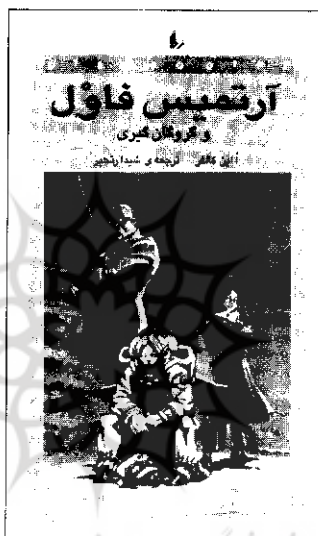
روانی مخاطب کودک ساخته شده است. در این فانتزی‌ها، شخصیت‌ها و کنش‌های آن‌ها، از الگوی خاصی که همان سخنگویی جانوران و اشیاست، پیروی می‌کند. بنابراین، مخاطب در این آثار با تخیل یا کنش تازه‌ای روبه‌رو نیست.

داستان‌های فانتزی با ساختار بلند

در مجموعه مورد بررسی

۳۱ داستان از نظر پیرنگ با ساختار بلند است که ۲۴ عنوان، به گروه سنی ۱۰ تا ۱۵ و ۷ عنوان، به گروه سنی ۱۲ تا ۱۵ سال اختصاص یافته است.

آثار تعریف شده در این گروه فانتزی، هماهنگ با تجربه مخاطب، از پیرنگی پیچیده با ساختار بلند شکل گرفته است. پیرنگ در این آثار، دارای دولایه‌ی روستا و ژرف‌ساخت است. عناصر این نوع داستان، از دو دنیای واقعی و تخیلی گرفته شده است. دنیای تخیلی داستان، با استفاده از تخیل فردی نویسنده و بن‌مایه‌های کهن ساخته

شخصیتی و اجتماعی مخاطب می‌شود. بنابراین، براساس محتوای این داستان‌ها می‌توان گفت که در بیشتر این داستان‌ها، نویسنده به رفتارشناسی شخصیت از جنبه روان‌شناسی توجه داشته و در برخی از داستان‌ها نیز به رفتارشناسی از جنبه جامعه‌شناسی پرداخته است.

شخصیت اصلی در اغلب این داستان‌ها، کودک و نوجوان است که با جنسیت دخترانه یا پسرانه و در برخی از داستان‌ها با هر دو جنسیت حضور می‌یابد.

شخصیت‌پردازی در این آثار ادبی، به دور از کلیشه‌های تبعیض جنسی است.

در دنیای فانتزی این آثار، شخصیت‌های برآمده از دنیای کهن، شخصیت‌های ذهن ساخته که براساس تخیل فردی نویسنده به وجود آمده‌اند و در یک داستان، شخصیت اسباب‌بازی و در چند داستان، شخصیت‌های جانوری یا ویژگی‌های انسانی دیده می‌شود.

در اغلب این داستان‌ها روایتگر داستان، نویسنده است. در داستان «کتابچه بدجنسی‌های گرگ کوچولو»، به ترجمه آتوسا صالحی و مژگان کسلهر، راوی داستان اول شخص است. گرگ شخصیت اصلی این داستان، خاطرات خود را روایت می‌کند و در کتاب «دریاچه آخر دنیا»، داستان از دو نگاه، یعنی از دید دو شخصیت کتاب با جنسیت دخترانه و پسرانه، روایت می‌شود. در زبان روایت این اثر، جنسیت دخترانه و پسرانه دو

راوی، بر زبان اثر گذاشته و به کتاب ویژگی خاصی داده است.

کنش جست‌وجو، محور اصلی این داستان‌هاست. شخصیت داستان، به اختیار خود دست به جست‌وجو می‌زند. محور موضوعی هر داستان، جست‌وجوست. شخصیت اصلی داستان به دنبال گم شده‌ای، سختی‌های بسیار می‌کشد. در این فضای تخیلی است که حس تنهایی که از ویژگی‌های دوران بلوغ است، التیام می‌یابد.

شخصیت داستانی مانند جیم در جیم دگمه و لیف در جست‌وجوی ذلتورا، هری پاتر در مبارزه با جادوگر سیاه همه اعصار، فردیت خویش را می‌یابند و آماده می‌شوند تا برای عشق، عمل، دوستی و هرگونه قهرمانی، بر بلندای جهان بایستند. در خط داستانی شخصیت، کنش جست‌وجو، فقط براساس اختیار شخصیت انجام می‌شود و در برابر شخصیت داستانی، هیچ شرطی وجود ندارد. این‌گونه است

که خط داستانی در داستان‌های فانتزی با بن‌مایه جست‌وجو، بر محور حرکت دوگانه «تنهایی و بازگشت» در دوران بلوغ بنا شده است.

شگرد آشنایی‌زدایی عمیق در این آثار، سبب شگفتی می‌شود. این فانتزی‌ها براساس آشنایی‌زدایی شخصیتی و کنشی، شکل گرفته و از آشنایی‌زدایی زبانی در آن‌ها استفاده نشده است. در واقع نویسنده، با استفاده از این دو شگرد، دنیای تخیلی داستان را ساخته است. البته در این فانتزی‌ها، نویسندگان در ساخت زبان، از همان

است. چنان‌که مخاطب از شخصیت‌های داستانی رولد دال و کنش‌های آنان دچار شگفتی می‌شود. کارکرد این فانتزی‌ها بیشتر روان‌شناختی است. در فانتزی «پی‌پی جوراب‌بلند»، پی‌پی با کشتی به دریا‌های جنوب می‌رود. او یک شخصیت غیرعادی است و همین غیرعادی بودنش، موجب شگفتی می‌شود. او قواعد جاری زندگی را بر هم می‌ریزد. نویسنده داستان پی‌پی، با تغییر در نظم دنیای عادی، دنیای تخیلی خویش را خلق کرده است. نویسنده پی‌پی جوراب‌بلند، با اغراق در کنش‌های شخصیت داستان، وجه طنز را به داستان می‌آورد.

فانتزی جانور سخنگو

در این بخش یک فانتزی تحت عنوان «کتابچه بدجنسی‌های گرگ کوچولو»، با شخصیت صرفاً جانوری و دو فانتزی جانوری - انسانی، با نام‌های «شهر زنبوران»، و «قوی شیپورزن» دیده می‌شود. فانتزی‌های تعریف شده در این گروه، به طور کلی تمثیلی از جامعه و رفتار انسانی هستند. داستان «قوی شیپورزن»، به ترجمه شیدا رنجبر است. قوی شیپورزن نمی‌تواند صدایی از خود درآورد؛ زیرا از معلولیت رنج می‌برد. بنابراین، او نمی‌تواند عشق خود را به قوی ماده ابراز کند. داستان قوی شیپورزن را می‌توان فانتزی تمثیلی نامید. در این داستان، زندگی خانواده‌ای که از داشتن فرزند با معلولیت رنج می‌برند، تصویر شده است. بنای این خانواده، بر عشق زیبای پدر و مادر شکل گرفته است. در کنار زندگی توأم با عشق این خانواده، حضور پسری کوچک‌را می‌بینیم که عاشق پرندگان است. او یاری‌گر این خانواده و خود در مسیر این حرکت است که می‌فهمد در آینده دوست

زبان معیار پیروی کرده‌اند. به بیانی دیگر، از آشنایی‌زدایی زبانی بهره‌ای نبرده‌اند.

در برخی نمونه‌های این مجموعه، تخیل فردی نویسنده، به نوآوری در تخیل انجامیده است. نمونه در داستان آرتمیس فاول و گروگان‌گیری، به ترجمه شیدا رنجبر. شخصیت‌های داستانی انسانی و عناصری از قصه‌های کهن، توسط تخیل نویسنده تغییر کرده است.

گونه‌های فانتزی در این مجموعه، عبارتند از: فانتزی طنز، فانتزی جانور سخنگو، فانتزی سفر در مکان یا زمان، فانتزی اسباب‌بازی، فانتزی جادویی - پریانی، فانتزی اسطوره‌ای - جادویی، فانتزی آینده‌نگر و فانتزی تمثیلی.

فانتزی طنز

در فانتزی‌های «تمساح غول‌پیکر»، «من و زرافه و پلی» و «داروی شگفت‌انگیز جورج»، به ترجمه محبوبه نجف‌خانی، چون دیگر آثار رولد دال، بیش از هر عاملی طنز در ساختار داستان تأثیرگذار است. این تأثیر هم در لحن روایت و هم در ماجراهای آن وجود دارد. در این‌گونه، مخاطب با زبان در وجه طنز آشنا می‌شود و بدین‌سان، از این الگوی نوشتاری، به مهارت‌های زبانی دست می‌یابد. در این فانتزی‌ها رولد دال، فضاهای خاص خودش را خلق کرده است. این فضاها با تصویرگری بلیک، برای مخاطب کودک دسترس‌پذیرتر می‌شود. در این آثار، چون دیگر آثار رولد دال، بیش از هر چیز تخیل فردی نویسنده است که ساختار اثر را می‌سازد. شگردی که دست‌مایه رولد دال برای خلق این فانتزی‌هاست، همانا شگرد آشنایی‌زدایی عمیق

دارد چه شغلی داشته باشد. این کتاب با طرح معنای عشق در زبانی زیبا، از ویژگی خاص برخوردار است.

فانتزی اسباب‌بازی

در این نوع فانتزی، اسباب‌بازی به موجودی جاندار بدل می‌شود. کنش دگردیسی اسباب‌بازی به موجود زنده، بن‌مایه‌ای از قصه‌های کهن است. در این‌گونه، نویسنده با استفاده از تجربه‌های خیالی کودکان با اسباب‌بازی‌شان، به خلق دنیای خاص دست می‌یابد. نمونه در کتاب «کلید سحرآمیز»، ترجمه شیدا رنجبر، اسباب‌بازی‌ها جان می‌گیرند و به بیان گوشه‌ای از زندگی سرخ‌پوستان می‌پردازند. عنصر فانتاستیک در این فانتزی نیز شیئی جادویی، یعنی یک کلید سحرآمیز است.

فانتزی جادویی - پریانی

این فانتزی‌ها ریشه در قصه‌های کهن دارند. در مجموعه مورد بررسی، نویسندگان با استفاده از شخصیت‌ها، کنش‌ها و اشیای جادویی برگرفته از قصه‌های کهن که با تخیل فردی نویسنده در هم آمیخته شده، دنیای تخیلی داستان را طرح‌ریزی کرده‌اند. نمونه «جیم دگمه و لوکاس لوکوموتیوران» و «جیم دگمه و سیزده قلوهای وحشی»، از میشل انده با ترجمه علی عبداللهی است. نویسنده با خلق شخصیت جیم، پسرک سیاه‌پوست، مخاطب را به دنیایی می‌کشاند که از عناصر مهم آن تخیل و اندیشه است. میشل انده در این داستان، از نوع افسانه‌های پریانی با کارکردهای روان‌شناختی بهره می‌گیرد. در این اثر، مخاطب با پری‌های دریایی، ازدهای گول‌پیکر، اشیای جاندار و... آشنا می‌شود. کنش سفر از بن‌مایه‌های اصلی این داستان است. سفر جیم دگمه در ژرف‌ساخت داستان، در

فانتزی سفر به زمان یا مکان

در این‌گونه، شخصیت داستانی در زمان یا مکان سفر می‌کند. نمونه فانتزی سفر در زمان، رمان‌های سه‌گانه از جان کریستوفر، به ترجمه مهرداد مهدویان است که شخصیت داستانی با شکستن حصار زمان، به سه زمان در گذشته سفر می‌کند. پیرنگ در این داستان، به گونه‌ای است که شخصیت داستانی با سفر به دوران روم باستان در جلد اول، قاره کشف شده در جلد دوم و چین در جلد سوم، بر وقایع تاریخی اثر می‌گذارد. گفتنی است که نویسنده با نقشی که به شخصیت اصلی داستان می‌دهد، از نقش انسان بر تاریخ سخن می‌گوید. ویژگی این اثر، طرح باز آن است. در پایان کتاب، در حالی که امکان بازگشت شخصیت‌های داستانی به زمان حال به وجود می‌آید، آن‌ها تصمیم می‌گیرند به سفر خود ادامه دهند.

نمونه فانتزی سفر در زمان گذشته، داستان «چشم‌های زنده عروسک»، ترجمه لیلا سبحانی است. در این داستان، شخصیت اصلی داستان، یعنی دخترک می‌خواهد آرزوی مادر بزرگش را برآورده کند. دخترک با سفر به گذشته، می‌خواهد واقعه‌ای را که سبب شده است مادر بزرگ نتواند سوارکار شود، تغییر دهد.

تنها نمونه سفر در مکان، از مجموعه خانه درختی سحرآمیز، «رودخانه آمازون در بعد از ظهر» است. در این داستان، شخصیت‌های اصلی، یک دختر و پسر، با نگاه به عکس کتابی جادویی و آرزو کردن، به جنگل‌های بارانی می‌روند. سرچشمه فانتزی سفر در زمان و مکان، در آرزوی انسان بر

کنش‌های فراطبیعی شکل می‌گیرد.

فانتزی تمثیلی

در فانتزی تمثیلی، رمزگرایی ارتباط گسترده‌ای با فانتزی دارد. در این مجموعه، «شاه دسامبر کوچولو»، به ترجمه حسین ابراهیمی (الوند) و «طبال‌ها»، یا ترجمه طاهره علوی، فانتزی تمثیلی هستند و به گروه سنی ۱۲ تا ۱۵ اختصاص دارند.

در داستان «شاه دسامبر کوچولو»، طرح‌ریزی داستان به گونه‌ای است که دو دنیای واقعی و خیالی، در برابر هم قرار می‌گیرند. شاه دسامبر کوچولو، شخصیت ذهن ساخته، نماینده دنیای تخیلی و راوی بزرگسال داستان، نماینده دنیای واقعیت است. در عین حال، شاه دسامبر نماد کودکان و راوی، نمادی از بزرگسالی خسته و تنها، بی‌نام و بی‌چهره و بی‌هویت است که دوران کودکی را به سرعت طی کرده و به بزرگسالی رسیده و رابطه خود را با جهان تخیل قطع کرده است. تصاویر سوررئال کتاب نیز هماهنگ با این معنای نمادین است. طرح داستانی با توجه به راز حیاتی تخیل در زندگی، شکل گرفته است. به همین دلیل است که شاه دسامبر کوچولو، در ابتدای زندگی اش، یعنی در کودکی، بزرگ است و هر چه سنش بالاتر می‌رود، کوچک و کوچک‌تر می‌شود. این گونه است که هر چه نقش تخیل در زندگی کم‌تر و کم‌تر می‌شود، شاه دسامبر کوچک و کوچک‌تر می‌شود تا هیچ نشود.

داستان با مضمون و درونمایه فلسفی و انسان‌شناسانه، در جست‌وجوی معنایی برای زندگی و از ویژگی چشمگیری برخوردار است.

فانتزی آینده‌نگر

در این نوع فانتزی، نویسنده به تصویرسازی آن چه ممکن است در آینده رخ دهد، می‌پردازد. نمونه «دریاچه آخر دنیا»، با ترجمه پروین

واقع سفر به دنیای بلوغ است. این سفر جز با آرامش، اعتماد به نفس، سرسختی، پشتکار و شجاعت به پایان نخواهد رسید. دستاورد سفر برای جیم دگمه، در کنار گذر از بحران بزرگ دوره بلوغ، درک ضرورت وجودی دانش در زندگی است. سرانجام در پایان داستان دوم، جزیره اسرارآمیزی از زیر آب بیرون می‌آید. این جزیره متعلق به جیم دگمه است. این جزیره بر اثر پایداری جیم، به دست آمده است. این جزیره فقط زمانی پدیدار می‌شود که منبع فساد و زشتی از بین می‌رود. در این سفر، مخاطب همراه با جیم دگمه، به پاسخ‌های بسیاری دست می‌یابد؛ پاسخ‌هایی که گذر از بحران بلوغ را برای او آسان می‌سازد. نکته قابل توجه در این داستان، توجه نویسنده به رفتارشناسی از جنبه جامعه‌شناسی است و به همین دلیل است که تکامل شخصیت‌ها در خط داستانی، امری ضروری است.

فانتزی اسطوره‌ای - جادویی

بن‌مایه اصلی این داستان‌ها، نبرد خیر و شر است. در این‌گونه، شخصیت اصلی داستان برای مأموریت فرستاده می‌شود. این مأموریت در واقع، آزمونی است که شخصیت اصلی داستان، به پیروی از الگوی کهن قهرمان بایستی طی کند. شخصیت داستانی برای انجام مأموریت، براساس الگوی کهن جست‌وجوی اسطوره‌ای، در سرزمین تاریکی فرو می‌رود و بر نیروهای شر پیروز می‌شود. نمونه «در جست‌وجوی دلتورا»، مترجم محبوبه نجف‌خانی، لیف شخصیت اصلی داستان، آگاهانه و به اختیار خود، به همراه یارانش در هفت مرحله، به سرزمین‌های تاریک پشتیبان ارباب سایه‌ها می‌رود و سرانجام، با یافتن گوهرهای کمربند دلتورا، سرزمین دلتورا را آزاد می‌سازد. فضای فانتاستیک در این اثر، با شخصیت‌ها و

جلوه‌نژاد که به طرح یکی از مشکلات اساسی انسان امروزی، یعنی حفظ محیط زیست پرداخته است. ساختار داستان پیرنگی جذاب و پرکشش دارد که حاصل نگاه شخصیت‌های اصلی، باجنسیت دخترانه و پسرانه، در روایت داستانی است.

محتوای تخیل

اغلب این فانتزی‌ها در زمینه واقعی که تصویری از زندگی عادی و روزمره است، عنصر باورپذیری را به خط داستانی می‌آورند. حتی در فانتزی‌های اسطوره‌ای - جادویی، شخصیت اصلی داستان ابتدا در شرایط طبیعی، چون شرایط مخاطب کتاب، به سر می‌برد. نمونه در آغاز خط داستان‌هایی چون «در جست‌وجوی دلتورا»، لیف شخصیت اصلی داستان، در شهری زیر اقتدار ارباب سایه‌ها زندگی می‌کند، و یا هری پاتر در

«محفل ققنوس»، در خانواده ورسلی و در کشمکش با دادلی به سر می‌برد. هم‌چنین، رابر و سایمون در «رمان‌های سه‌گانه»، در خانواده‌ای چون خانواده‌های آشنا برای مخاطب زندگی می‌کنند. به بیانی دیگر، در این داستان‌ها شخصیت‌ها از دنیای واقعی به دنیای تخیلی می‌روند. دنیای تخیلی در واقع همان دنیایی است که مخاطب در آن زندگی می‌کند.

در مجموعه داستان‌های با ساختار بلند، تخیل تحت تأثیر تخیل فردی نویسنده ساخته شده است. در برخی از این داستان‌ها، تخیل فردی نویسنده است که شخصیت و کنش‌های او را شکل می‌دهد. بدین‌سان، الگوهای شخصیتی در این داستان‌ها، از قصه‌های کهن دور و در فضایی نو پرداخته شده است.

عنوان	نویسنده	تصویرگر	مترجم	ویراستار	ناشر	گروه‌سنی
۱- آدم برفی	فرانچسکا استیج	ولاستاپرانکووا	سیدمهدی	-	کتاب نیستان - ۱۳۸۲	ب، ج
۲- آرمیس فاول و گروگان‌گیری	این کالفر	طرح جلد حمید بهرامی	شیدا رنجبر	شجاعی	افق - کتاب‌های فندق - ۱۳۸۲	د، ه
۳- آرزوهای عجیب گوسفند سیاه کوچولو	دانیل کراچو	-	ترجمه بازنویسی قاسم کریمی	-	موسسه فرهنگی منادی تربیت - ۱۳۸۰	ب، ج
۴- آفرین خرس کوچولو	مارتین وادل	باربارا فرت	رضی هیرمندی	-	افق - کتاب‌های فندق - ۱۳۸۲	الف، ب
۵- اردک کشاورز	مارتین وادل	هلن اسکبری	شیدا رنجبر	شاره وظیفه‌شناس	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان - ۱۳۸۲	الف، ب
۶- از آن روز بود که...	رودیارد کیپلینگ	محسن حسن‌پور	مریم پورحسینی	-	سروش - ۱۳۸۱	ب، ج
۷- اژدها در خطر	رزماری مائینگ	-	مهدی پرتوی	-	آفرینگان - ۱۳۸۲	ج، د
۸- الگا دیونگا	میکل باند	هانس هل‌وگ	مهدی فلاح	-	مدینه - کتاب‌های هدهد	ب، ج
۹- بادکنک جوچه‌تیغی	نیک باترورث	نیک باترورث	حسین ابراهیمی (بالوند)	-	طرح و اجرای کتاب ۱۳۸۲	الف، ب
۱۰- بازی با بچه‌ها	کاترین والترز	کاترین والترز	سیدمهدی شجاعی	-	کتاب نیستان - ۱۳۸۲	الف، ب

عنوان	نویسنده	تصویرگر	مترجم	ویراستار	ناشر	گروه سنی
۱۱- بچه شیر تنهامی ماند	راث براون	کن براون	سیدمهدی شجاعی	-	کتاب نیستان - ۱۳۸۲	الف، ب
۱۲- بچه فیلی که نمی دانست چه کاره شود	ک، سینیرف	-	آذر هژیر ابراهیمی	-	جزیل - کتاب های زاغچه ۱۳۸۱	ب، ج
۱۳- برکه آینه ۱:	؟	؟	مهرنوش شاه بندی	ترانه امیر ابراهیمی	سبز خامه ۱۳۸۲	الف، ب
۱۴- برکه آینه ۲:	؟	؟	مهرنوش شاه بندی	ترانه امیر ابراهیمی	سبز خامه ۱۳۸۲	الف، ب
۱۵- برکه آینه ۳:	؟	؟	مهرنوش شاه بندی	ترانه امیر ابراهیمی	سبز خامه ۱۳۸۲	الف، ب
۱۶- برکه آینه ۴:	؟	؟	مهرنوش شاه بندی	ترانه امیر ابراهیمی	سبز خامه ۱۳۸۲	الف، ب
۱۷- بهار کی می آید؟	کاترین والترز	کاترین والترز	ریحان سادات شجاعی	-	کتاب نیستان	الف، ب
۱۸- پرواز پنگون	کارل رحمان	رف ساین تیلر	سیدمهدی شجاعی	-	کتاب نیستان	الف، ب
۱۹- پوکی دنیا را درست می کند	آیوی دالاس	-	میرعلی غروی	-	امیرکبیر - کتاب های شکوفه ۱۳۸۲	الف، ب
۲۰- بی بی به کشتی می رود	آسترید لندگرن	-	فرزانه کریمی	حسین فتحی	قدیانی - کتاب های بنفشه - ۱۳۸۲	ج، د
۲۱- بی بی جوراب بلند	آسترید لندگرن	-	فرزانه کریمی	-	قدیانی - ۱۳۸۰	ج، د
۲۲- بی بی در دریا های جنوب	آسترید لندگرن	-	فرزانه کریمی	حسین فتحی	قدیانی - کتاب های بنفشه - ۱۳۸۲	ج، د
۲۳- تمساح غول بیکر	رودال	کوئنتین بلیک	محبوبه زحیف خانی	شهرام رجب زاده	افق - کتاب های فندق - ۱۳۸۲	ج، د
۲۴- جادوگران جلد ۱: جادوگرها، کوتوله ها، بخون آشام ها و شیطانک ها	امیلی بومون	فرانسوا روبر و سوفی توسن	پرشتات همتی	بازنویس محمد کاظم مزینانی	پیدایش - ۱۳۸۱	الف، ب
۲۵- جادوگران جلد ۲: پری ها و فرشته ها	امیلی بومون	فرانسوا روبر و سوفی توسن	هاله خوانساری	بازنویس محمد کاظم مزینانی	پیدایش - ۱۳۸۱	الف، ب
۲۶- جادوگران جلد ۳: زندگی عجیب و غریب	امیلی بومون	فرانسوا روبر و سوفی توسن	هاله خوانساری	بازنویس محمد کاظم مزینانی	پیدایش - ۱۳۸۱	الف، ب
۲۷- جادوگران جلد ۴: انواع جادوگرها	امیلی بومون	فرانسوا روبر و سوفی توسن	هاله خوانساری	بازنویس محمد کاظم مزینانی	پیدایش - ۱۳۸۱	الف، ب
۲۸- جادوگران جلد ۵: سرگذشت ملکه جادوگران	امیلی بومون	فرانسوا روبر و سوفی توسن	هاله خوانساری	بازنویس محمد کاظم مزینانی	پیدایش - ۱۳۸۱	الف، ب
۲۹- جادوی رنگ ها	کونسک دیتر	دیتروکونسک	الهام مقدس	-	ایران بان - ۱۳۸۱	ب، ج
۳۰- چندهای خوشبخت	سلستینو پیاتی	-	مهرداد عمرانی	-	امیرکبیر - کتاب های شکوفه ۱۳۸۲	الف، ب
۳۱- جناغ	دیک کینگ اسمیت	فرانک راجرز	محبوبه زحیف خانی	-	گلپان - ۱۳۸۱	ج، د
۳۲- جوجه خرس ها	اینگرید و دیتر شوپرت	اینگرید و دیتر شوپرت	سیدمهدی شجاعی	-	کتاب نیستان - ۱۳۸۲	الف، ب

عنوان	نویسنده	تصویرگر	مترجم	ویراستار	ناشر	گروه سنی
۳۳- جیم دگمه و سیزده قلوهای وحشی	میشائیل انده	-	علی عبدالهی	-	هرمس (کیمیا)	ج، د
۳۴- جیم دگمه و لوکاس لوکوموتیوران	میشائیل انده	-	علی عبدالهی	-	هرمس کتاب‌های کیمیا ۱۳۸۲	ج، د
۳۵- چشم‌های زنده عروسک	گودول	مازالی لوفیور	لیلا سبحانی	-	آفرینگان - ۱۳۸۲	ج، د
۳۶- خرس کوچولو کجایی؟	کاترین والترز	؟	مهدی شجاعی	-	کتاب نیستان	الف، ب
۳۷- خرگوش بداخلاق	نیک باترورث	نیک باترورث	حسین ابراهیمی	-	طرح و اجرای کتاب - ۱۳۸۲	الف، ب
۳۸- خوابت نمی‌برد خرس کوچولو	مارتین وادل	باربارا فرت	رضی هیرمندی	-	افق - کتاب‌های فندق - ۱۳۸۲	الف، ب
۳۹- داروی شگفت‌انگیز جورج	رولد دال	کوئنتین بلیک	محبوبه نجف‌خانی	-	افق - کتاب‌های فندق - ۱۳۸۲	ج، د
۴۰- دخترک وستاره‌ی نقره‌ای	کلوس بومکارت	-	سوسن فیاض	-	خلوص - ۱۳۸۲	الف، ب
۴۱- در جست‌وجوی دلتورا هشت جلد	امیلی رودا	-	محبوبه نجف‌خانی	فرزانه کریمی	قدیانی - کتاب‌های بنفشه - ۱۳۸۲	د، ه
۴۲- در جست‌وجوی گنج	نیک باترورث	نیک باترورث	حسین ابراهیمی	-	طرح و اجرای کتاب ۱۳۸۲	الف، ب
۴۳- درخت الفبا	لئو لئونی	لئو لئونی	مصطفی رحماندوست	-	محراب قلم - ۱۳۸۰	ب
۴۴- درختی به نام افرا	ایوان کانچیو و دیمیتر اینکیو	ایوان کانچیو و دیمیتر اینکیو	سیدمهدی شجاعی	-	کتاب نیستان	ب، ج
۴۵- دریاچه آخر دنیا	کارولین مک‌دونالد	طرح جلد فرشید شفیی با برداشتی از طرح سورا	پروین جلوه‌نژاد	بهروز راستانی	محراب قلم - ۱۳۸۲	د، ه
۴۶- دوست دارم کانگوروی آبی	اما کلارک چیچستر	؟	سوسن فیاض	-	خلوص - ۱۳۸۲	الف، ب
۴۷- راحت را انتخاب کن	مارکوس فیستر	مارکوس فیستر	مترجم و بازآفرینی مهدی شجاعی	-	کتاب نیستان ۱۳۸۱	ب، ج
۴۸- رمان‌های سه‌گانه زگوی آتش، سرزمین تازه کشف شده و رقص ازدها	جان کریستوفر	-	مهردادمهدویان	فرزانه کریمی	قدیانی - کتاب‌های بنفشه - ۱۳۸۲	د، ه
۴۹- رنگ آفتاب پرست	آلبرتو بنیولی	لرتا سرفیلی	سیدمهدی شجاعی	-	کتاب نیستان	ب، ج
۵۰- روح زیرشیروانی	امطلی کیتیز	-	مریم قدرت	مهروش	مترجم: مریم قدرت - ۱۳۸۲	ج، د
۵۱- رودخانه آمازون در بعدازظهر	مری پوپ آزبرن	سل مردکا	هوری عدل طباطبایی	طهوری	نخستین کتاب‌های پرستو - ۱۳۸۲	ج، د
۵۲- زرافه‌ای که خال نداشت	لوسی پاپینو	؟	قاسم کریمی	-	موسسه فرهنگی متادی تربیت	الف، ب
۵۳- ژانوس، ستاره آرزو	آنتونی هوروویس	-	گیتا گرکانی	-	کاروان ۱۳۸۱	ج، د
۵۴- سرزمین پریان	جودی برگسما	جودی برگسما	سیدحسن ناصر	-	آیین تربیت - ۱۳۸۱	ب، ج

عنوان	نویسنده	تصویرگر	مترجم	ویراستار	ناشر	گروه سنی
۵۵. سفر عجیب یک کک	لئو لئونی	لئو لئونی	مصطفی رحماندوست	ژاله راستانی	محراب قلم - ۱۳۸۰	الف، ب
۵۶. سلیا و آب شیرین، شیرین	کاترین پاترسون	ولادیمیر واگین	فریده همتی	-	کلک مشکین - ۱۳۷۹	ب، ج
۵۷. شاه دسامبر کوچولو	آکسل هله	میشائیل زوبا	حسین ابراهیمی	فرزانه کریمی	قدیانی - کتاب‌های بنفشه - ۱۳۸۲	د، ه
۵۸. شب نینجاها (مجموعه خانه درختی سحرآمیز ۵)	مری پوپ‌آزیرن	سل مردکا	هوری عدل طباطبایی	پریچهر همایون روز	نخستین کتاب‌های پرستو - ۱۳۸۲	ج، د
۵۹. شهر زنبوران	تاماس کنیلی	استفن رین	حسین ابراهیمی	متین پدramی	افق - کتاب‌های فندق - ۱۳۸۲	چ، د
۶۰. طبل‌ها!	رانیر تیمینک	رانیر تیمینک	ظاهره عنوی	-	دوست - ۱۳۸۰	د، ه
۶۱. غول خودخواه	اسکار وایلد	مایکل فرمن و فرایر رایت	کاظم فرهادی	-	رسانش	ب، ج
۶۲. قایم شدن و از خطر جستن	جولی سائیکز	کاترین والترز	ترجمه آزاد سیدمهدی شجاعی	-	کتاب نیستان - ۱۳۸۱	الف، ب
۶۳. قصه‌ای برای اسب آبی	سیمون پاتوک	؟	سوسن فیاض	-	خلوص	الف، ب
۶۴. قصه ببر چوبی	ماری کولمون	پی‌یر - به‌لو	ابوالقاسم سبطی	حمیدرضا شعبانی	لعبت - ۱۳۸۰	ب، ج
۶۵. قوی شیورزن	ای.بی. وایت	گرافیک جلد مهدی نعمتی	شیدا رنجیر	-	کاروان، کتاب‌های لوک - ۱۳۸۱	ج، د، ه
۶۶. گرهبه‌های شیطون و بازیگوش	آنجلا میلز	آنجلا میلز	فهیجه عباس‌زاده	مریم زورمند	امامت - ۱۳۸۲	ب
۶۷. گروه‌شام گرینچ و جام نحس	آنتونی هورویس	گرافیک جلد مهدی نعمتی	گیتا گرکانی	-	کاروان - ۱۳۸۲	چ، د
۶۸. گنجشگک رنگین‌کمان	بیت وینتر	لیل‌آنه پرویس	جمشید نرسی	مصطفی رحماندوست	شیاویز - ۱۳۸۱	الف، ب
۶۹. ماجراهای محله‌ی دوستی (بیا با هم بازی کنیم)	پترا شاپرت	یوتا لانگر	سیدحسین ناصر	-	آیین تربیت - ۱۳۸۲ - مشهد	الف، ب
۷۰. ماجراهای محله‌ی دوستی (پسر بازیگوش)	پترا شاپرت	یوتا لانگر	سیدحسین ناصر	-	آیین تربیت - ۱۳۸۲ - مشهد	الف، ب
۷۱. ماجراهای محله‌ی دوستی (چه کسی برنده می‌شود)	پترا شاپرت	یوتا لانگر	سیدحسین ناصر	-	آیین تربیت - ۱۳۸۲ - مشهد	الف، ب
۷۲. ماجراهای محله‌ی دوستی (دوست داری چه کاره شوی)	پترا شاپرت	یوتا لانگر	سیدحسین ناصر	-	آیین تربیت - ۱۳۸۲ - مشهد	الف، ب
۷۳. مامان بزرگ موش کوچولو	جولیا جارمن	الکس دوولف	فرمهر متجزی	شاهده سعیدی	چشمه - کتاب‌های ونوشه - ۱۳۸۲	ب، ج
۷۴. ماهی رنگین‌کمان و غار هیولاهای دریا	مارکوس فیستر	مارکوس فیستر	سیده‌مرضیه شعاع‌هاشمی	شراره وظیفه‌شناس	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان - ۱۳۸۱	الف، ب
۷۵. مدرسه جنی‌ها	یاک رویوه	یاک رویوه	حنیف‌رضا جابری‌پور	-	کاروان - کتاب‌های کودک - ۱۳۸۲	ج، د
۷۶. من فقط یک‌گره‌هستم!	جوتا اش	جوتا اش	سوسن فیاض	-	خلوص - ۱۳۷۹	الف، ب

عنوان	نویسنده	تصویرگر	مترجم	ویراستار	ناشر	گروه سنی
۷۷. من و تو خرس کوچولو	مارتین وادل	باربارا فرت	رضی هیرمندی	-	افق - کتاب‌های فندق - ۱۳۸۲	الف، ب
۷۸. من و زرافه و پلی	رولد دال	کوتستین بلیک	محبوبه نجف‌خانی	ویراستار و برگردان اشعار شهرام رجب‌زاده	افق - کتاب‌های فندق - ۱۳۸۲	ج، د
۷۹. موجودات وحشتناک	ایو پونتینگ	استفان کامل	تهمینہ میرهاشمیان	-	سروش - ۱۳۸۰	ب، ج
۸۰. موزه نیمه‌شب	آنی دالتون	-	ابراهیم اقلیدی	-	مهر گیاه - ۱۳۸۲	د
۸۱. نی‌نی چه می‌خواهد؟ فانتزی جانوری - انسانی	روت فیلیس	جیل بارتون	منصور کدیور	-	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	الف، ب
۸۲. هری پاتر و محفل ققنوس	جی.کی. رولینگ	-	ویدا اسلامیہ	-	کتابسرای تدیس - ۱۳۸۲	ج، د، ه
۸۳. هلوی غول‌بیکر	رولد دال	کوتستین بلیک	م‌س‌ع‌ر ص‌ا‌د‌ق‌ی‌ا‌ن	-	مرکز - ۱۳۸۱	ج، د
۸۴. کتابچه بدجنسی‌های گری کوچولو	ایان وایرو	تونی راس	آتوسا صالحی و مزگان کلهر	ش‌ر‌ا‌ه	کانون پرورش فکر کودکان و نوجوانان - ۱۳۸۲	ج، د
۸۵. کلید سحرآمیز	لین ری‌د‌ن‌ک‌ز	-	شیدا رنجبر	فرمهر منجزی	پیدایش - ۱۳۸۲	ج، د
۸۶. کنت کال اشتین یا اهریمن شکارچی	فیلیپ پولمان	پاتریس آگس	محمد قصاب	قاسم کریمی	موسسه فرهنگی و هنری آدینده نگار - ۱۳۸۲	ج، د

منابع

محمدی، محمد: فانتزی در ادبیات کودکان، تهران: نشر روزگار، ۱۳۷۸

نور تون، دونا: شناخت ادبیات کودکان؛ گونه‌ها و کاربردها از روزن چشم کودک، ترجمه منصوره راعی و دیگران، تهیه شده در موسسه فرهنگی هنری خانه ترجمه کودکان و نوجوانان، تهران: قلمرو، ۱۳۸۲

هنری ماسن، پاول و دیگران: رشد و شخصیت کودک، ترجمه مهشید یاسایی، تهران: نشر مرکز و کتاب ماد، ۱۳۸۰

پی‌نوشت

1. Self

گروه سنی	جمع کل
الف	۲-۰
	-
	۴-۲
	-
	۶-۴
الف، ب	۹-۴
	۴۰
ب، ج	۱۲-۶
	۱۵
ج، د	۱۵-۹
	۲۲
ج، د، ه	۹+
	۲
د، ه	۱۲+
	۷
جمع	-
	۸۶